

EDUCAȚIA REGALĂ

*Cum s-au crescut regi britanici copii
din 1066 până în prezent*

**BRINGING THEM UP ROYAL. HOW THE ROYALS RAISED
THEIR CHILDREN FROM 1066 TO THE PRESENT DAY**

David Cohen

Copyright © David Cohen – First published in Great Britain in 2012

**EDUCAȚIA REGALĂ. CUM ȘI-AU CRESCUT REGII BRITANICI COPIII
DIN 1066 PÂNĂ ÎN PREZENT**

David Cohen

Copyright © 2015 Editura ALL

**Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
COHEN, DAVID**

**Educația regală: cum și-au crescut regii britanici copiii
din 1066 până în prezent / David Cohen; trad.: Adriana**

Ionescu. – București: Editura ALL, 2015

ISBN 978-606-587-220-2

I. Ionescu, Adriana, trad.

930.24:321.727(420)''1066/...''

930.24:94(420)''1066/...''

159.9

Toate drepturile rezervate Editurii ALL.

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată

fără permisiunea scrisă a Editurii ALL.

Drepturile de distribuție în străinătate aparțin editurii.

All rights reserved. The distribution of this book outside

Romania, without the written permission of ALL,

is strictly prohibited.

Copyright © 2015 by ALL.

Editura ALL:

Bd. Constructorilor nr. 20A, et. 3,

sector 6, cod 060512 – București

Tel.: 021 402 26 00

Fax: 021 402 26 10

Distribuție: 021 402 26 30;

021 402 26 33

Comenzi: comenzi@all.ro

www.all.ro

Redactare: Ioana Văcărescu

Tehnoredactare: Liviu Stoica

Corectură: Elena Georgescu

Design copertă: Alexandru Novac

<http://www.all.ro/educatia-regala.html>

DAVID COHEN

EDUCAȚIA REGALĂ

*Cum și-au crescut regiii britanici copiii
din 1066 până în prezent*

Traducere din limba engleză de
Adriana Ionescu

<http://www.all.ro/educatia-regala.html>

Oamenii vorbesc despre o creștere și o educație normală a copiilor. Dar ce înseamnă această normalitate? Ce vreți să spuneți – am insistat ca ei să cunoască toate dezavantajele de a fi crescuți așa cum sunt crescuți alți copii? Cu siguranță asta înseamnă – dezavantaje.

Prințul Philip

*Dacă ne înțepi, oare nu sângerăm?
Dacă ne gădili, oare nu râdem?
Dacă ne otrăvești, oare nu murim?
Și dacă greșești în fața noastră,
nu ar trebui oare să ne răzbunăm?
Dacă în rest suntem ca tine
Ție îți vom semăna în toate.*

William Shakespeare, *Neguțătorul din Veneția*

Dedic cu drag această carte
amintirii fiului meu Reuben,
care se simțea legat de România
prin dragostea pentru bunica lui,
născută în București. Reuben a murit
în mod tragic când avea doar 38 de ani.

Cuprins

1	Cazul istoric de o mie de ani.....	11
2	Patru relații medievale (1066-1400)	32
3	Originile umile ale lui Henric al VII-lea (1400-1603). 46	
4	Stuartii (1603-1714).....	78
5	Hanovrienii (1714-1821).....	124
6	Victoria, Albert și pericolele marilor așteptări (1821-1863)	174
7	Pericolele unei discipline prea puțin severe: Eduard al VII-lea și fiul său cel mare (1863-1910)..	216
8	Tiranul regal	235
9	Regina-mamă și Woodrow Wilson	256
10	„Crawfie“ și micile prințese	265
11	Copilăria zbuciumată a prințului Philip	272
12	Prințul Charles și anxietatea separării	288
13	Prințesa Diana ca mamă	297
	Bibliografie, scrisori și alte surse	319
	Bibliografie	324
	Mulțumiri.....	333
	Index.....	335

Cazul istoric de o mie de ani

„Regina, ca toate mamele tinere, este *exigeante* și nu crede niciodată că bebelușul face suficiente progrese sau că este destul de bine“, scria lady Sarah Lyttelton, guvernanta regală și stră-străbunica defunctei prințese Diana, în 6 octombrie 1843. Copilașul care stârnea nemulțumire era primul copil al reginei Victoria și al prințului Albert, prințesa Victoria.

Când lady Diana Spencer s-a căsătorit cu prințul Charles în 29 iulie 1981, s-a crezut că ea era mireasa potrivită, pentru cel mai medieval dintre motive: era virgină. Datoria ei era să nască un moștenitor fără cusur și, așa cum avea să spună mai târziu, „o soluție de rezervă“. Niciun membru al familiei regale nu s-a întrebat dacă Diana va fi o mamă bună. Când a devenit limpede că era una devotată și inteligentă, mulți au fost uimiți. Cu unele excepții, regii nu s-au făcut remarcați ca părinți buni de-a lungul ultimilor 1000 de ani.

Un mic exemplu de părinte imperfect: când prințul William a fost lovit de o crosă de golf și a fost rănit grav chiar înainte de cea de-a zecea aniversare, Diana s-a dus în grabă la școala lui și l-a dus la spital pentru o radiografie. Și prințul Charles a venit, dar nici vorbă să zăbovească la patul fiului său, deoarece avea în program să meargă la operă.

În zilele noastre, părintele ideal în rândul regilor ar trebui să fie iubitor, inteligent, să dea dovadă de inteligență emoțională și să-și crească copiii pentru a avea toate acele calități, precum și pentru a fi eroici, așa cum s-a dorit întotdeauna să fie regii. Shakespeare a înțeles că un prinț are nevoie și de o latură comună. În *Henric al V-lea*, regele rătăcește incognito printre trupele sale în ajunul bătăliei de la Agincourt, pentru a afla ce gândesc soldații cu adevărat. Să fii obișnuit și extraordinar totodată presupune multe lucruri. „Copilul“ regal care stăpânește acum atât „obișnuitul“, cât și eroicul este probabil „soluția de rezervă“: prințul Harry. El și-a slujit țara în Afganistan, s-a îmbătat cu camarazii săi de arme, a fost fotografiat în pielea goală și și-a riscat viața pe front; de asemenea, s-a implicat în acțiuni de caritate pentru asociațiile Help for Heroes („Ajutor pentru Eroi“) și Walking with the Wounded („Alături de răniții de război“).

E.M. Forster scria: „Cum să știu ce gândesc până ce nu înțeleg ceea ce spun?“ și acest lucru este adevărat în ceea ce privește experiența mea în scrierea acestei cărți. Doar după ce îmi începusem cercetarea mi-am dat seama că familia regală britanică oferă unul dintre cele mai lungi, dacă nu cumva chiar *cel mai* îndelungat caz istoric. Folosirea sintagmei „caz istoric“ nu implică faptul că fiecare rege, începând din 1066, a avut nevoie de serviciile unui terapeut; totuși, unii au avut nevoie, iar mulți alții ar fi avut de câștigat de pe urma unor asemenea servicii.

Pe linie paternă, prinții William și Harry își pot trasa descendența până la William Cuceritorul, care a câștigat bătălia de la Hastings din 1066. Pe linie maternă, ADN-ul lor poate fi identificat până la Carol al II-lea, care a avut cel puțin douăsprezece amante. Pe lângă alții, „fericitul monarh“ i-a conceput pe Henry Fitzroy, duce de Grafton, și pe Charles Lennox, duce de Richmond. Dincolo de Carol al II-lea, prinții William și Harry își pot trasa originea pe linie maternă până la familia Despenser. Totuși, relațiile dintre acea familie și monarhi nu au fost întotdeauna

armonioase: în 1326, de exemplu, regina Isabella, soția regelui Eduard al II-lea, l-a executat pe Hugh Despenser pentru trădare. Când Diana Spencer se căsătorește cu prințul Charles, ea își lega destinul de cel al descendentului unui om care îl ucisese pe unul dintre strămoșii ei.

Nu putem să construim un caz istoric similar, lung de zece secole, în cazul familiilor lui George Washington, Mozart, Einstein, Freud, Marx, Stalin sau chiar al familiei Kennedy – există puține detalii despre modul în care aceștia își creșteau copiii. Nimănui nu îi păsa de familia Mozart la 1500 și nimeni nu știe unde a locuit Freud, deși mulți analiști zeloși au încercat să traseze originea familiei lui Sigmund, înapoi în timp, până la arca lui Noe. Nu putem să scriem o istorie similară pentru familiile mafiote, care, asemenea regilor, fascinează deoarece sunt atât de diferite de familiile normale – și totuși sunt atât de asemănătoare.

În ciuda sutelor de biografii ale regilor și reginelor, care variază de la cei slugarnici, la cei chibzuiți și la cei faimos de caustici, se pare că nu a fost nicio încercare de a studia modalitățile în care părinții regi și-au crescut copiii și de a urmări modul în care aceste experiențe timpurii le-au afectat viețile de mai târziu. În această carte, voi face tocmai acest lucru, împletind istoria cu infinit mai tânăra disciplină a psihologiei copilului, care nu are nici măcar 150 de ani. Această disciplină îi datorează mult lui Charles Darwin. În 1872, el a scris *A Biographical Sketch of an Infant (Schită biografică a unui copil)*, în care a înregistrat observații despre fiul său. Darwin nu a fost tocmai obiectiv, referindu-se la William ca la „o încununare a frumuseții și a intelectului“, dar marele naturalist era, totuși, un observator perspicace. Într-un jurnal zilnic, el a notat gesturile și expresiile faciale ale lui William și a comparat comportamentul copilului său cu cel al maimuțelor de la grădina zoologică din Londra. Notițele lui Darwin i-au inspirat pe mulți psihologi să își studieze propriii copii. În următorii cincizeci de ani, aceste observații, de multe ori încântătoare, au devenit mai ambițioase pe măsură ce

psihologii încercau să identifice modul în care erau afectați sau chiar „modelați” tinerii de experiențele timpurii. Câțiva dintre cei care s-au ocupat de această temă – Freud, Jean Piaget, John B. Watson și B.F. Skinner – au fost unii dintre cei mai influenți psihologi ai secolului XX.

Există mai multe aspecte care ar putea explica penuria de studii privind educația monarhică. În primul rând, mulți istorici cunosc prea puțină psihologie și cei mai mulți psihologi cunosc și mai puțină istorie. În al doilea rând, istoricii studiază mai ales documente și, până în secolul al XV-lea, informațiile despre modul în care erau crescuți copiii-regi sunt insuficiente. Totuși, există unele excepții importante, după cum vom vedea în Capitolul 2.

Prin urmare, cartea lui F.A. Mumby, *The Girlhood of Elizabeth* („Copilăria Elisabetei”, 1909) oferă informații bogate despre „Regina Virgină”, din arhivele britanice, franceze și venețiene, în timp ce jurnalul reginei Victoria descrie multe aspecte din copilăria ei și din cea a copiilor ei. Bunica prințului Philip, prințesa Victoria, a scris 380 de pagini de memorii, ce nu au fost publicate niciodată. Cartea *The Little Princesses* („Micuțele prințese”), a lui Marion Crawford, are ca temă copilăria actualei regine și a surorii ei, prințesa Margareta, și este condimentată cu observații pătrunzătoare. Tocmai pentru că era de așteptat ca odraslele regale să moștenească tronul, informațiile sunt de asemenea dispersate, în cronici, scrisori și jurnale. Am încercat să dau un înțeles acestei situații și am ajuns să observ schimbări profunde în creșterea și educarea copiilor regali de-a lungul ultimilor 1 000 de ani.

Timp de patru secole, după 1066, orice pretendent la tron trebuia să fie un bun luptător, iar creșterea și educarea băieților era o chestiune de pregătire fizică intensă. Deseori, tații își învățau fiii să mânuiască săbiile, buzduganele și chiar arcurile cu săgeți; de multe ori, ei luptau alături de fiii lor în bătălii. Fiecare rege englez avea sub comandă forțe combatante la un moment dat în viața lui, și câțiva dintre ei au fost chiar generali buni. Totuși, după

1515, doar doi regi englezi au participat la lupte după ce au ajuns pe tron, și au luptat împotriva propriilor supuși în Războiul Civil din 1642.

Pe la mijlocul secolului al XVI-lea, monarhii trebuia mai degrabă să fie politicieni vicleni decât conducători militari. Inteligența ascuțită conta mai mult decât floretele și, timp de 150 de ani, părinții-regi și-au încredințat progeniturile celor mai buni profesori din Europa. Acești prinți și prințese au profitat de educația lor foarte bună și, fără scriitori care să le redacteze lucrările, au produs o mulțime de tratate savante, traduceri și chiar câteva poezii acceptabile.

Iacob I a avut o educație minunată și a fost probabil cel mai bun scriitor care s-a aflat vreodată pe tron. El și-a admirat bunicul, care a condus unul dintre primele experimente psihologice când a aranjat ca doi copii să locuiască cu o femeie mută pe o insulă din Scoția, pentru a afla dacă trebuia să audă limba vorbită pentru a o putea vorbi ei înșiși. Întrebarea pusă de bunicul lui Iacob I – dacă limba este moștenită sau dobândită – încă mai este debătută. Iacob a scris mai multe poeme acceptabile și patru cărți, inclusiv una pentru fiul său cel mai mare, prințul Henric, dându-i sfaturi părintești despre cum să fie rege.

Cu toate acestea, după Iacob I s-a pus mai puțin accentul pe educarea fiicelor și fiilor regali. Calibrul intelectual al monarhiei a avut de suferit din 1714, când George I, prinț elector de Hanovra, a ocupat tronul. George I nu numai că vorbea o engleză îngrozitoare și îi lipsea orice curiozitate intelectuală, dar comportamentul lui terifiant față de fiul său cel mai mare a stabilit și modelul pentru următoarele patru generații. Între 1720 și 1820, tații regi și fiii lor cei mari au fost în permanență ostili unii față de ceilalți. (Mai mult, George al III-lea a încercat să își ucidă moștenitorul.) Următoarea schimbare de tipar o vizează pe regina Victoria, care s-a născut în 1821 – la un an după ce George al III-lea a decedat. Ea a fost o victimă a abuzului emoțional, ale cărui consecințe încă se mai văd.

Abuzul emoțional și regina Victoria

Tatăl Victoriei a murit când aceasta era încă un bebeluș. Mama ei rămasă văduvă, ducesa de Kent, și consilierul ei, John Conroy, controlau orice aspect al vieții prințesei. Controlul obsesiv și-a pus amprenta. Nepoata Victoriei își amintea de propria mamă, care povestea că regina Victoria afirmase odată „Detest încăperea aceasta“ în timp ce se afla în încăperea tapetată, la Castelul Windsor. Când avea cincisprezece ani, mama Victoriei a certat-o acolo, furioasă, acuzând-o că o face „de răs în fața regelui William al IV-lea, la cină“. Ducesa era furioasă deoarece „regele băuse în sănătatea ei [a Victoriei] și o insultase pe mama ei“. Chiar și peste treizeci de ani, Victoria își amintea foarte bine furia mamei.

Conroy a încurajat scrierea unui pamflet pentru a explica ceea ce el numea pompos „Sistemul Kensington“, numit după reședința familiei de la Palatul Kensington. Sistemul avea reguli rigide. Conform uneia dintre ele, Victoria nu avea voie să întâlnească pe nimeni fără mama sa, fără Conroy sau în absența guvernantei sale. Aveau loc confruntări nesfârșite între ducesă și regele William al IV-lea deoarece ea nu îl lăsa să-și vadă nepoata suficient de des. Rezultatul a fost că Victoria s-a simțit oprimată și neiubită. Când a devenit regină, ea s-a întors împotriva mamei sale și a lui Conroy, dar cei care au fost abuzați adesea abuzează la rândul lor. Victoria a încercat să își controleze propriii copii, dar a simțit că experiențele lor vor fi foarte diferite deoarece ea își iubea copiii, ca de altfel și soțul său, prințul Albert.

Victoria și Albert erau atât de nevrotici în legătură cu fiul lor, Bertie, încât au fost primii părinți-regi care au cerut ajutor psihiatric profesionist pentru una dintre progeneruri. Ei au încercat să-i îmbunătățească starea prin analizarea capului său de către George Combe, autoritatea supremă din Anglia în materie de frenologie – o teorie foarte la modă pe atunci, care susținea că se poate cunoaște caracterul unei persoane prin localizarea umflăturilor de pe

craniu. Combe a pus la punct un program educativ pentru Bertie, ale cărui umflături lăsau mult de dorit. Copilul dețesta întregul proces umilitor și a reacționat împotriva lui când el însuși a devenit tată, în 1864. El a încercat să nu repete greșelile pe care considera că le făcuseră părinții lui. Cel de-al doilea fiu al său – viitorul rege George al V-lea – a văzut că indulgența tatălui său avusese consecințe dezastruoase, devenind în schimb un părinte foarte exigent, așa cum au fost prințul Albert și regina Victoria. Cel mai mare fiu al lui George, David – viitorul Eduard al VIII-lea –, a fost victima acestei severități, și a scris că se afla „într-o răzvrătire inconștientă împotriva tatălui”. Se pare că i-au fost prezentate scrierile lui Freud, iar Freud figurează în istoria regală recentă mult mai mult decât își poate imagina cineva. Nu este nicio întâmplare că, atunci când s-a deschis Muzeul Freud la Londra, prințesa Alexandra a oficiat ceremonia.

Freud și ambiția psihoistoriei

De la mijlocul secolului al XIX-lea, multi istorici străluciți s-au concentrat asupra istoriei economice, sociale și politice. La școală am avut doi distinși profesori: Peter Brooks, care a devenit decan la Peterhouse, Cambridge, și T.E.B. Howarth, ulterior director la Trinity College, Oxford. Ei ne-au învățat să analizăm motivele pentru care am câștigat bătălia de la Agincourt, de ce am învins Armada spaniolă și modul în care George al III-lea a pierdut America. Elev fiind, a trebuit să cunosc disputele dintre catolici, luterani, calviniști și anabapțiști, cei cu frica de Dumnezeu și obsedați de sex, care au pus stăpânire pe orașul Münster în 1533 și care au declarat că Regatul lui Dumnezeu pe Pământ se materializase în oraș. Cușca în care conducătorul lor, Jan din Leyden, a fost expus înainte de a fi eviscerat în public încă mai atârână în turla bisericii. Teza lui Max Weber se apropie cel mai mult de analizarea cauzelor psihologice în istorie. El a susținut că dezvoltarea

capitalismului a fost ajutată de Reformă. Protestanții erau mai motivați să-și atingă scopurile, chiar dacă doar ca să se convingă pe ei înșiși că se numărau printre cei aleși să găsească drumul spre rai.

În multe dintre scrierile sale de după 1910, Freud încearcă să folosească introspecțiile psihanalitice pentru a înțelege personalitățile istorice. Mai întâi, el analizează lucrarea lui Da Vinci „Fecioara cu pruncul și Sfânta Ana” și oferă o interpretare analitică. Uitați-vă la ornamentele laterale ale Fecioarei și veți vedea un vultur, susținea el, explicând că aceasta era manifestarea unui fantezii din copilărie, aparținând unui „homosexual pasiv”. În *Codex Atlanticus*, Da Vinci descrie cum fusese atacat în odaia sa de un vultur. Freud interpretează pasajul în felul următor: „Îmi vine în minte una dintre cele mai timpurii amintiri, cum că în timp ce eram în leagănul meu, un vultur s-a lăsat în jos pe mine, mi-a deschis gura cu coada lui și m-a lovit cu ea pe buze de mai multe ori.”

Coadă în gură semnifică felația. Freud credea că fantezia lui Da Vinci se bazează pe amintirea suptului la sânul mamei. Freud avea o imaginație suprarealistă și a elaborat o teorie care să se potrivească. Închipuirea lui Da Vinci era legată de hieroglifele egiptene, care reprezentau mama ca pe un vultur, deoarece egiptenii credeau că nu există vulțuri masculi. Din păcate, cuvântul „vultur” era o traducere eronată. Pasărea pe care și-o imaginase Da Vinci era de fapt un erete roșu, care i-a demolat teoria, deoarece există erete roșu mascul, iar egiptenii știau asta.

Eroarea lui Freud a permis multor istorici să îi bagatelizeze ideile și nici Pentagonul nu a știut sau nu i-a păsat de aceste ciorovăieli academice. În 1940, armata americană a contactat un tânăr psihiatru, Walter Langer, care a studiat psihanaliza în Viena înainte de începerea războiului. I s-a cerut să colaboreze la un proiect strict secret privind profilul psihologic al lui Hitler. Aliații au sperat că analiza lui Langer avea să dezvăluie slăbiciunile lui Hitler și să ofere sugestii despre modul în care poate fi învins. Cu

toate acestea, studiul era precaut și nu trăgea prea multe concluzii cuprinzătoare din dovezile limitate.

Orice speranță că istoricii vor folosi psihologia la modul serios a fost spulberată în 1959, când renumitul psihanalist Erik Erikson a publicat *Young Man Luther* (Tânărul Luther). Luther s-a răzvrătit împotriva Bisericii deoarece nu își rezolvase problemele cu tatăl său, susținea Erikson. Călugărul tinerel, care și-a ținut cele nouăzeci și cinci de teze pe ușa bisericii din Wittenberg, era furios pe papă deoarece nu conștientizase niciodată furia împotriva propriului tată. Mulți istorici nu au fost impresionați, mai ales că Erikson făcuse unele erori factuale și se baza mult prea mult pe trei afirmații făcute, după cum se spune, de către Luther la bătrânețe. Cartea lui Erikson a creat multe controverse, dar el a ales să stea deoparte și a refuzat să răspundă criticilor.

În 1967, la aproape treizeci de ani după ce a murit, Freud a „publicat“ ultima sa carte. Era biografia președintelui Woodrow Wilson, fiind co-autor cu William Bullitt, fost pacient de-al lui Freud, care a devenit primul ambasador al SUA în Uniunea Sovietică. Cartea era un atac nemilos la adresa lui Wilson, care nu-și înțelesese niciodată nevrozele. Deoarece nu consultase niciodată un terapeut, îi lipsea perspicacitatea și astfel planurile i-au fost dejucate de Clemenceau și de Lloyd George, la negocierile din timpul Tratatului de la Versailles. Întrucât Bullitt îi cunoștea bine pe Wilson și pe nepotul lui Freud, Edward Bernays, și lucrase pentru președinte, cartea era foarte bine documentată, dar viciată de disprețul pe care cei doi autori îl aveau pentru subiectul lor. Președintele suferea de canibalism subconștient – cârcoteau ei – și dorea să își devoreze tatăl, pe care se prefăcea că îl adoră.

În general, istoricii sunt reticenți în a pătrunde în abisul psiho-aiurelilor. În biografia ei despre Carol al II-lea, de exemplu, Antonia Fraser lansează o critică: „În cazul lui, sângele era mai puțin important decât acei ani timpurii de formare, apreciați atât de mult de către iezuiți și de

psihologia modernă”, aruncându-i pe Freud și pe Ignațiu de Loyola în aceeași oală. Dar Carol al II-lea și Elisabeta I sunt printre monarhii britanici care intrigă cel mai mult – în copilărie, fiecare a trebuit să facă față unor traume grave, dar au supraviețuit și nu au ajuns psihopați, fiind adesea generoși cu dușmanii lor.

Copiii cei mari au reușit rareori

Monarhia este în mare parte o afacere de familie. Potrivit legii întâiului născut, fiul cel mare își urmează tatăl la tron. Însă statisticile sunt surprinzătoare. Includ câteva figuri obscure în rândul celor 48 care au fost proclamați regi sau regine ale Angliei. Nefericita lady Jane Grey a domnit doar zece zile – la cincisprezece ani a fost urcată pe tron de către tatăl ei. Alte domnii în mare măsură uitate au fost cele ale lui Henric cel Tânăr, care a domnit împreună cu tatăl său, Henric al II-lea, între 1170 și 1183, precum și cea a lui Ludovic, regele Franței, de asemenea proclamat rege al Angliei în 1216. Timp de șase luni el a domnit peste ținuturile aflate la sud de golful Wash.

Henric al VI-lea produce confuzie în statistici deoarece a domnit de două ori sau, potrivit lui Shakespeare, a avut o singură domnie în două părți. În 1461, regele a fost de-tronat și înlocuit cu Eduard al IV-lea, iar astfel și-a încheiat prima parte a domniei. În mod neobișnuit, Henric nu a fost tranșat, decapitat sau înecat în vin de Malmsey și nici nu a fost îndepărtat în vreunul dintre modurile atât de populare în vremurile medievale. Această concesie i-a permis să revină pentru un final glorios. (Totuși, l-am socotit pe Henric cu o singură domnie.) Un rege încoronat nu putea fi încoronat încă o dată, astfel că Henric a trebuit să fie „readoptat”, un termen curios de modern; el avea să fie ucis mai târziu de către vărul său.

De asemenea, au domnit și doi lorzi protectori. Când Oliver Cromwell a murit în 1658, credința că fiul ar trebui să-i succedă tatălui la tron era atât de puternic